

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88

overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon 038 [redacted]
[redacted]@overijssel.nl
Zaaknummer 5639427

De heer [redacted]
Lover 26
7623 PG BORNE

Datum	Kenmerk	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
17.02.2020	2020/0051067	1 van 9			

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming – schadebestrijding zwarte rat en bruine rat

Geachte heer [redacted]

U heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 30 november 2019 ontvangen.¹

De aanvraag betreft zowel het gebruik als het buiten gebouwen onder u hebben van het middel *gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldomzetter* en *geluidsdemper* voor het doden van zwarte en bruine rat.² De aanvraag betreft de toepassing bij agrarische bedrijven in Overijssel, binnen en buiten de bebouwde kom.³ De aanvraag wordt gedaan ter voorkoming van schade en overlast en de volksgezondheid. Daarnaast vraagt u ontheffing aan voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldomzetter tussen zonsondergang en zonsopkomst, en het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen, alsmede de afwezigheid van een jachtakte.⁴

In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing⁵ voor zowel het gebruik als het buiten gebouwen onder u hebben van gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldomzetter voor het doden van zwarte rat (*Rattus rattus*) en bruine rat (*Rattus norvegicus*). Daarnaast verlenen wij u een ontheffing⁶ voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens ook binnen de bebouwde kom, en tussen zonsondergang en zonsopkomst. Ook verlenen wij u ontheffing voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen en de afwezigheid van een jachtakte. De ontheffing is geldig in heel Overijssel.

¹ EDO-kenmerk: 2019/0390424

² Art. 3.26 lid 1a, art. 26 lid 2 Wet natuurbescherming en art. 3.13 lid 4 Besluit natuurbescherming

³ Art. 3.26 lid 1.b Wet natuurbescherming en art. 3.16 lid 1 onder b Besluit natuurbescherming

⁴ Art. 3.12 en art. 3.16 lid 1 onder a Besluit natuurbescherming

⁵ Op grond van art. 3.25 lid 1 en 4, art. 3.24 lid 2 van de Wet natuurbescherming en op grond van art. 3.26 lid 3 Wet natuurbescherming en art. 3.13 Besluit natuurbescherming

⁶ Op grond van art. 3.26 lid 1.b jo. 3.26 lid 3 van de Wet natuurbescherming art. 3.13 lid 4, art. 3.12 en art. 3.16 lid 1 onder a en b Besluit natuurbescherming

Weigering

Wij weigeren u een ontheffing voor het gebruik van een geluiddemper op het gasdruk- en luchtdrukwapen.⁷

De motivering voor ons besluit is in bijlage 1 (overwegingen) weergegeven.

De ontheffing wordt verleend voor onbepaalde tijd.

Voorschriften

Wij verbinden aan deze ontheffing de volgende voorschriften:

Algemeen

1. De ontheffinghouder is verplicht een kopie van de ontheffing (besluit en voorschriften) bij zich te houden. Deze dient op eerste vordering getoond te worden aan onze handhaver of andere bevoegd controleur of opsporingsambtenaar.
2. De ontheffinghouder kan alleen gebruik maken van deze ontheffing op verzoek van de grondeigenaar of grondgebruiker. Dit verzoek dient op eerste vordering getoond te worden aan onze handhaver of andere bevoegd controleur of opsporingsambtenaar. Als het verzoek mondeling is gedaan moet de grondeigenaar of grondgebruiker direct beschikbaar zijn voor een toelichting.

Gebruik van gasdruk- en luchtdrukgeweren

3. In het kader van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt van een gasdruk- en luchtdrukgeweer met instrument om in de nacht te schieten (bv. een warmtebeeldomzetter)⁸ van ten minste kaliber .22 inch⁹ met een energie-inhoud van ten minste 50 Joule.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag geen leges verschuldigd.

⁷ Op grond van art. 3.26 lid 3 Wet natuurbescherming en art. 3.13 Besluit natuurbescherming

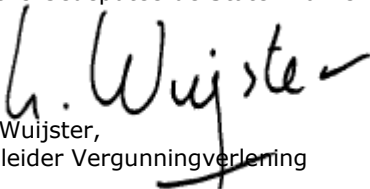
⁸ Besluit natuurbescherming art. 3.13 lid 4

⁹ Besluit natuurbescherming art. 3.13 lid 1

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1 **Overwegingen bij het besluit**

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- de Faunabescherming;
- de politie 'Eenheid Oost-Nederland';
- Gemeente Almelo;
- Gemeente Borne;
- Gemeente Dalfsen;
- Gemeente Deventer;
- Gemeente Dinkelland;
- Gemeente Enschede;
- Gemeente Haaksbergen;
- Gemeente Hardenberg;
- Gemeente Hellendoorn;
- Gemeente Hengelo;
- Gemeente Hof van Twente;
- Gemeente Kampen;
- Gemeente Losser;
- Gemeente Oldenzaal;
- Gemeente Olst-Wijhe;
- Gemeente Ommen;
- Gemeente Raalte;
- Gemeente Rijssen-Holten;
- Gemeente Staphorst;
- Gemeente Steenwijkerland;
- Gemeente Tubbergen;
- Gemeente Twenterand;
- Gemeente Wierden;
- Gemeente Zwartewaterland;
- Gemeente Zwolle.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

Overwegingen bij het besluit**Bijlage 1**

Deze ontheffing bestaat uit het besluit, de voorschriften en de overwegingen. In deze bijlage zijn de overwegingen opgenomen. Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	6
A1	Aanvraag ontheffing	6
A1.1	Omschrijving handeling	6
A1.2	Gegevens over (dreigende) schade	6
A1.3	Wettelijk belang van de handeling	7
A1.4	Verzoek tot ontheffing	7
A1.6	Onderliggende documenten	7
A1.7	Aanvullende gegevens	7
A2	Bevoegdheid	7
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	7
A3	Procedure	7
B	TOETSING	8
B1	Inhoudelijke beoordeling	8
B1.1	Uitgangspunten aanvraag	8
B1.2	Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade	8
B1.3	Toetsing gebruikte middelen en methoden	8
B1.4	Toetsing aan wettelijk belang	9
B1.5	Eindconclusie toetsing	9
B1.6	Zorgplicht blijft altijd gelden	9
C	Slotconclusie	9

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing

A1.1 Omschrijving handeling

De heer Ottenschot heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. De aanvraag is ingediend voor toepassing en het voorhanden hebben van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens¹⁰ met warmtebeeldomzetting om ook in het donker te kunnen schieten. Ook wordt voor het gebruik van een geluiddemper op het geweer een ontheffing aangevraagd. Deze middelen worden ingezet voor het doden van de zwarte rat en bruine rat.

De ontheffing is aangevraagd voor het grondgebied van de Overijssel. De schadebestrijding gaat plaatsvinden op erven, en in gebouwen van agrarische bedrijven, in de nabijheid van de opslag van veevoeders en (geoogste) gewassen. Ook zal schadebestrijding plaatsvinden bij opslagplaatsen van het midden- en kleinbedrijf. Deze bedrijven bevinden zich zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Tevens wordt ontheffing gevraagd voor het gebruik van een geweer met een warmtebeeldomzetter tussen zonsondergang en zonsopkomst en het bestrijden van schade met een geweer in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen en de afwezigheid van een jachtakte.

Klemmen op plekken waar veel ratten zitten werken niet goed. Ratten leren dat een klem gevaar betekent als ze zien dat er een andere rat mee gevangen is. Dat geldt ook voor een loopval of kastval. Vandaar dat als deze middelen niet werken er alsnog een luchtdrukgeweer nodig is om de schade effectief te kunnen bestrijden. Het gevolg hiervan is een groeiende rattenpopulatie die niet gecontroleerd kan worden, behalve dan met een luchtdrukwapen, en met name in de avond/nacht wanneer deze dieren het meest actief zijn.

Een warmtebeeld camera/richtkijker/nachtkijker helpt met het effectief opsporen van holen en de ratten zelf. Ook helpt nachtzichtapparatuur om een goed schot te kunnen plaatsen zodat ratten niet onnodig lijden. Door ook een luchtdrukwapen te gebruiken, is er meer variatie mogelijk van bestrijdingswijzen van ratten.

De ontheffing is aangevraagd voor onbepaalde tijd.

De Heer R.M.G. Ottenschot zal de bestrijding zelf uitvoeren. Dit kan zijn op verzoek van een grondeigenaar of ingehuurd door een ongediertebestrijdingsbedrijf.

A1.2 Gegevens over (dreigende) schade

Bruine rat en zwarte rat zijn soorten die bij agrarische bedrijven een plaag kunnen worden en overlast en schade aan kunnen richten, door bijvoorbeeld knaagschade aan voeder- en oogstoplagen. Taluds van wegen kunnen door ratten ondermijnd worden door graven. Hierdoor kan een verzakking plaatsvinden. Dit kan ook optreden bij sloten en of beken en andere waterwegen. Agrarische bedrijven of M.K.B.-bedrijven kunnen hierdoor schade leiden.

Funderingen van gebouwen en van voeropslag kunnen beschadigd raken door ondermijning. Dit speelt extra bij voedselrijke plekken voor ratten omdat de ratten door het vele voer dat voorradig is geen gif meer eten. Er zal dan economische schade ontstaan en onveilige situaties voor mens en dier.

Ook kunnen ratten ziekten overbrengen, zowel op mensen als op vee. De schade ontstaat op erven van agrarische bedrijven in Overijssel. Vraatschade door ratten is deels te voorkomen door het afsluiten van (dier)voer en het schoon houden van de erven van rommel en vuil. Deze preventieve maatregelen zijn echter niet voldoende. De schade die ontstaat is groot en is moeilijk te voorkomen bij een uitbraak van de rattenpopulatie.

De verwachting is dat het aantal ratten de komende tijd gaan toenemen doordat het gebruik van gifstoffen onwenselijk is. Het vangen van ratten met klemmen geeft niet voldoende resultaat.

¹⁰ Gasdruk of luchtdrukwapens worden voor de Wet natuurbescherming beschouwd als geweer (bron: nota van toelichting, pg 148). Wel kunnen de regels op grond van de Wet wapens en munitie afwijken van kogel- of hagelgeweren.

De ontheffinghouder wordt door zijn klanten ingeschakeld op het moment dat schade is ontstaan of dreigt.

Er zijn op voorhand geen detailgegevens over de schade te overleggen.

A1.3 Wettelijk belang van de handeling

De voorgenomen handeling is volgens de aanvraag nodig 'ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom'.

De zwarte- en bruine rat zijn soorten die bij agrarische bedrijven een plaag kunnen zijn en overlast en schade aan kunnen richten, bijvoorbeeld knaagschade aan voederopslagen en oogst. Ook kunnen ratten ziektes overbrengen, zowel op mensen als op vee.

A1.4 Verzoek tot ontheffing

U vraagt ontheffing aan van de volgende verboden:

- Inzet van luchtdrukgeweer voor bestrijding van zwarte en bruine rat (artikel 3.26 Wnb en 3.13 Bnb)
- Gebruik van luchtdrukgeweer in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet (artikel 3.26, lid 1b Wnb, 3.12 Bnb)
- Gebruik van luchtdrukgeweer binnen de bebouwde kom (artikel 3.26, eerste lid, onderdeel b Wnb, artikel 3.16 eerste lid, onderdeel b Bnb)
- Gebruik van luchtdrukgeweer voor zonsopgang en na zonsondergang (artikel 3.26, eerste lid, onderdeel b Wnb, artikel 3.16 eerste lid, onderdeel a Bnb)
- Gebruik van luchtdrukgeweer met warmtebeeldomzetter tussen zonsondergang en zonsopkomst (artikel 3.13 vierde lid Bnb en artikel 3.16 eerste lid, onderdeel a Bnb).
- Gebruik van een luchtdrukgeweer met een geluiddemper (art. 3.26 lid 3 Wnb en art. 3.13 Bnb)
- Vereiste jachttakte (artikel 3.26 eerste lid, onderdeel a Wnb)

A1.5 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd.

A1.6 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag is een ingevuld aanvraagformulier met bijlagen toegezonden.

A1.7 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 30 november 2019 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handeling vindt plaats op het grondgebied van Overijssel. De handeling valt niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming.¹¹ Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

¹¹ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

B TOETSING

B1 Inhoudelijke beoordeling

B1.1 Uitgangspunten aanvraag

U vraagt een ontheffing aan voor het toepassen van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens¹² voor het uitvoeren van schadebestrijding in verband met zwarte- en bruine rat, zoals in paragraaf A1.1 en A1.2 is beschreven. U vraagt ontheffing aan voor de in A1.4 genoemde verboden.

B1.2 Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade

Schade door zwarte- en bruine rat komt algemeen voor.¹³ Het doden van zwarte- en bruine rat is zonder ontheffing toegestaan omdat deze soorten niet beschermd zijn. De ontheffinghouder wordt door zijn klanten ingeschakeld op het moment van dreigende of optredende schade zoals beschreven in A 1.2.

B1.3 Toetsing gebruikte middelen en methoden

Voor het doden van zwarte- en bruine rat is geen ontheffing noodzakelijk, aangezien het geen bij wet beschermde soorten zijn. De zwarte- en bruine rat vallen wel onder de bescherming tegen onnodig lijden als bedoeld in artikel 3.24, eerste lid, van de wet. Daarom worden er voorwaarden gesteld aan de middelen die gebruikt kunnen worden om deze te doden.

Voor de inzet van een luchtdrukgeweer voor de zwarte- en bruine rat is ontheffing noodzakelijk omdat er gebruik gemaakt wordt van een 'geweer'. Daarnaast is voor het gebruik van het luchtdrukgeweer bij zwarte- en bruine rat ontheffing noodzakelijk voor het schieten tussen zonsondergang en zonsopgang met behulp van een warmtebeeldomzetter. Ook is ontheffing nodig voor het schieten in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet, en voor de afwezigheid van een jachtakte. Ook voor het gebruik van een geweer binnen de bebouwde kom is een ontheffing noodzakelijk.

Wij zijn op grond van artikel 3.25, vierde lid onder a Wnb i.s.m. artikel 3.24, tweede lid Wnb en artikel 3.26, derde lid Wnb i.s.m. artikel 3.26, tweede lid Wnb en artikel 3.12, eerste lid en derde lid Bnb, artikel 3.13 eerste en vierde lid Bnb, en artikel 3.16, eerste lid onder a en b Bnb bevoegd de gevraagde ontheffing van bovenstaande verboden te verlenen.

Voor het doden van zwarte- en bruine rat zijn, onder voorwaarden, al diverse andere middelen toegestaan. De nu aangevraagde middelen en methoden moeten het meest geschikt zijn voor de bestrijding. Dit moet gezien worden in het licht van de betrokken soort (ratten), de locatie (op en om het boerenerf of het terrein van een MKB-bedrijf) en de andere omstandigheden (in de nachtperiode) die bij de handeling van het vangen of doden aan de orde kunnen zijn.

U wilt het middel luchtdrukgeweer als mogelijk middel toevoegen omdat daar goede ervaringen mee zijn, en deze middelen ondersteunend ingezet worden. Als voorbeeld kan genoemd worden de inzet van een geweer nabij een maisopslag. Door de grote hoeveelheid voedsel wordt in dit soort situaties gif niet door ratten gegeten. Wel zijn de in- en uitgangen van holen goed te vinden met behulp van een warmtebeeldcamera. Door vervolgens te posten bij deze ingangen kunnen ratten effectief worden gedood. Het gebruik van klemmen is niet altijd effectief omdat hiermee maar één rat per keer kan worden gevangen en bruine ratten dit gevaar snel leren te vermijden.

Voor een efficiënte bestrijding van zwarte en bruine rat is het van belang dat u beschikt over voldoende afwisselende middelen. Voor de inzet van het geweer is het in verband met de efficiënte schadebestrijding daarnaast noodzakelijk ontheffing te verlenen voor het schieten na zonsondergang, en in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet.

¹² Gasdruk- of luchtdrukwapens worden voor de Wet natuurbescherming beschouwd als geweer (bron: nota van toelichting, pg 148).

¹³ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/module-woelmuizen-ratten-en-mollen/>

Wij zijn van oordeel dat de inzet van het geweer voor bestrijding van zwarte en bruine rat toelaatbaar is omdat deze middelen selectief zijn en onnodig lijden wordt voorkomen. Bij het schieten van de rat met een luchtdrukgeweer met een kaliber van ten minste .22 inch en ten minste 50 Joule trefenergie is deze op slag dood. Er mag dus alleen een geweer gebruikt worden met kogelpatronen die voldoende trefenergie hebben om de betrokken dieren in één keer te doden.

Wij zijn van oordeel dat de inzet van het geweer met restlichtondersteuning voor bestrijding van zwarte en bruine ratten gezien de omstandigheden het meest geschikte middel is omdat het effectief en efficiënt is, daar waar andere middelen en methoden hun beperkingen kennen.

U heeft niet onderbouwd waarom het gebruik van een geluiddemper op het luchtdrukgeweer noodzakelijk, effectief en efficiënt is bij schadebestrijding op ratten. U moet aannemelijk maken dat ondanks het volledig uitnuttigen van alle andere toegestane bestrijdingsmiddelen en methoden het gebruik van een geluiddemper toch nog extra noodzakelijk is. Dit heeft u niet gedaan. Daarom verlenen wij u geen ontheffing voor het gebruik van een geluiddemper op het luchtdrukgeweer.

De ontheffing is verleend aan de aanvrager als persoon en is niet overdraagbaar.

B1.4 Toetsing aan wettelijk belang

Toetsing aan het wettelijk belang is niet noodzakelijk aangezien de ontheffing is aangevraagd voor soorten die niet onder de bescherming van de Wnb vallen.

B1.5 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor het gebruik van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens met restlichtondersteuning voor het doden van zwarte- en bruine rat kan op basis van de wettelijke regels worden verleend.

Voor het gebruik van een geluiddemper op het luchtdrukgeweer kan geen ontheffing verleend worden.

B1.6 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb.¹⁴ De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Ook dient eenieder bij het gebruik van middelen voor het vangen en doden van dieren te voorkomen dat het dier onnodig lijdt.¹⁵

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor het gebruik van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens met warmtebeeldapparatuur voor het doden van zwarte- en bruine rat te verlenen. Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden.

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het gebruik van een geluiddemper op het luchtdrukgeweer.

¹⁴ Art. 1.11, eerste en tweede lid

¹⁵ Art. 3.24, eerste lid